

dobro opravljati, ob praznicah pa po duhovnim opravilu koristne reči brati, ne pa mu podtikati, da se bo ptujih narečij učil, ki še „šest resnic“ lahko pozabi, desiravno jih tolikrat sliši. „Man muss die Sache so nehmen, wie sie ist,“ so nam kedaj modri in skušeni profesor rekli. Mnogi častniki po Slovenskem se še slovenšine v pisarnice boje, ki jim je vendar večidel znana; kaj bodo še le rekli, ako jim bo kdo ilirščino vsiloval, ktere bi se mogli še taki učiti, ki že kej lét ilirske knjige prebirajo; kakó pa še le uni, ki še slovensko komej za silo znajo! In pa — ali ni slovenščina naš materni jezik, ki ga nas je mati Slovenija učila? Kteri hvaležni sin se bo prederznil mater iz hiše vreči, in namesto njé svojo teto, akoravno je materna sestra, v hišo vzeti? Ali bi ne bila krivica, slovenščino odvreči, ki je takó čista, bogata v oblikah (formah), in lepoglasna, da se z vsakim slovanskim narečjem zamore skusiti? Pravijo: „Slovincov nas je premalo, da bi slovenščino v šolah in pisarnicah imeli.“ — Ko bi kdo rekel: „Pojdimo kópat, orát, trébit, bomo slovenščino vsejali, jo bomo potem pléli, ji stregli in prekopolali, da bo iz njé lépo drevesce zraslo, kteriga bomo v pisarnico — v šolo presadili: tó bi bilo treba delavcov, in bi uni ugovor kej veljal. Kér je pa drevesce lepe slovenšine že zrašeno — in pa líčno zrašeno stoji; torej se le v šole in pisarnice presadi, in Slovenci bodo z veseljem od njegoviga sadú vžívali, akoravno jih ni 377 milijonov, kakor Kitajcov ali Kinezov. Kar je pa na tim drevesu še gèrč, ptujih izraskov, ali grintovih korenin, — vse to se bo sčasama nekaj oklestilo, nekaj bo po natóri močno drevó samo odverglo. — Ako pa kdo pravi, da Slovenija nikakoršniga slovstva nima, da si naj torej slovstvo družiga narečja prilasti; se nam to ne zdi pametno. Slovenija, pri všim tim, da se je zavoljo nemškiga nasiljstva komej po slovensko ganiti smela, vendar brez slovstva ni. Kar pa ni, še bo; da so Slovenci k temu zmóžni, kažeja poslednje léta, odkar so Novíce jéle izhajati. Pisavcov se tudi v Slovenii nikoli ni manjkalo, kar so pa Nemcam pisali, to zdaj Nemci imajo, ne Slovenci. — Tisto pa, kar so Dobrovčanje v šestnajstim in sedemnajstim stoletji pisali, sebi prilastovati, ne pomaga nič, kér naše ni. Kej družiga je, se enacih pomočkov z nami vrodnih bratov poslužiti v ta namen, da se domače slovstvo dviga. — Menitev pa, da naj se narečje z narečjem zmeša in zblodi, je ostaréla in je še bolj v djanji, kót v besedi odstranjena; tega nas prepričujejo naj poslednejših dob razmere med Slovaki in Čehi, pa tudi med Slovenci in Iliri, med Lužičani in Čehi, med Moravci in Čehi i. t. d. Pomnivne so besede Dra. Gj. Avgustinoviča „o mešanju v jeziku i pravopisu“ v tim oziru: „Kao što se obično neodobrava mešanje jednog slavjanskog narečja drugim n. p. ilirskoga ruskim, isto tako nemože se odobriti ni mešanje jednog podnarečja drugim; jer medju najglavnim zakonima cele naravi taj nalazimo: da sve što na svetu jest, ovakvo kakvo jest, u svojoj celoj bitnosti uzdržati se tersi, i „gignuti počimlje,“ kako najmanje štogod od svoje bitnosti zgubi.“ i. t. d. (Glej, Drja. Gj. Augustinoviča misli o ilirskom pravopisu u Beču 1846.). — Nádjam se, da nismo nikogar razžalili, svoje in mnogih slovenskih Slovincov misli mimo gredé spoštovanim bravcam v ti reči razodevši, ki v našo dobo močno zadéva.

(Dalje sledi.)

Nekaj iz živalstva.

Nektere živali zamorejo silno dolgo časa lakoto terpéti. Učeni móžje, ki se s tém vkarjajo, da bi živalske lastnosti in njih življenje natanjko spoznali, nam spríčujejo, da nekte živali silno dolgo časa brez vse

jedi živé. Pravijo, da krokodil živi brez jedi dva mesca, škorpion tri mesce, medvéd šest mescov, kameleon osem mescov, in gad deset mescov. Tedej je gotovo, da nas živali v marsikterih rečéh prekosé! Morebiti, da marsikak podstrešni pisavec želi, da bi se mógel po gadovo lakoti vstavljati.

Uršič.

Jezikoslovske reči.

Slavjan, Slován, Slavén, Slavín i. t. d. ali Slovén? — Že dolgo se méde, da v teh besedah nič stanovitniga nimamo. Da do terdniga pridemo, mislimo po slovensko, in pustimo poméne, kakoršni ste besedi: slaviti in slovėti kdej imele. „Slaviti“ poméni „rühmen“; tedej Slavín, Slavjan, Slavén: jenen, welcher rühmt; — „slovėti“ poméni „berühmt sein“ tedej Slovén, Slován, jenen, welcher berühmt wird. Tedej: Slovén in Slován; kaj ne? Beseda s poslednjo končnico pa je veliko manj naša, kakor Slovén. De so naši očetje besedo „Slovén“ imeli in rabili, se iz tega vidi, kér so sami sebe „Slovenec“ imenovali: „Slovenec“ pa je od „Slovéna“ izpeljana beseda. Po takim bi bili mi na Krajskim, Koroškim, Goriškim, Štajarskim in Ogerskim Slovenci, vsi skupej pa, kar je Slovenskiga jezika: „Slovenje“. To je moja misel, pa je nikomur ne vsiljujem.

J.

Vesélica v Krajnji.

V nedeljo teden je bil v Krajnji takó vesel dan, kakoršniga Krajnci že davnej ne pomnijo. Ljubljanska narodna straža je namreč obiskala Krajsko narodno stražo, ki ste praznovale serčno pobratenje med seboj.

Verli Krajnci so drage goste z veliko častjó sprejeli — možnarji so pokali da je bilo kej, dve muziki ste igrale, slovenske pesmi so se prepevale, zdravice so se píte Cesarju, narodnim stražam, Slovincem, Slovanam sploh, vitežkimu banu Jeláciču i. t. d. v starim Krajnji, ki je bil nekda glavno mesto krajske dežele in v kterim še zdeji čisti slovenski duh prebiva. Verli Krajnci se ne pečajo za prepír zavoljo bele ali rumene farbe, — oni se terdno derže starih slovenskih belih pravic, in se še ne zmenijo za Turške reči.

Kakor je pa Krajsko mesto že nekda slovélo, sloví po pravici še zdeji — zakaj v njem prebiva naš slavni pesnik Dr. Prešerin! Terst in Krajnj sta v tem oziru nar imenitniši slovenski mesti: vladarja slovenske poezije kraljujeta v nju: Koséski in Prešerin, — kteri Slovenec ne spoštuje teh dveh mož! Bog nam ju še dolgo ohrani v slavo domovine!

Bog pa tudi tebe obvari v čistim slovenskim duhu, preljubo Krajsko mesto, mesto naših starih slovenskih očakov! Živi!

Današnjimu listu je pridjana posebna doklada.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnji	
	19. véliceiga serpana.		14. véliceiga serpana.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	11	2	5
1 » » banaške	—	—	2	12
1 » » Turšice.....	—	—	1	18
1 » » Soršice.....	—	—	1	40
1 » » Réži.....	1	29	1	27
1 » » Ječmena.....	1	6	—	—
1 » » Prosa.....	1	45	1	37
1 » » Ajde.....	—	—	1	28
1 » » Ovsá.....	—	49	—	52